

Сергієнко Володимир Петрович

заступник першого проректора, завідувач кафедри комп'ютерної інженерії НПУ імені М.П. Драгоманова, Заслужений працівник освіти України, академік АН вищої освіти України, доктор педагогічних наук, професор

Професор В.П. Дущенко і навчальний експеримент

Пам'ятаю день прощання з професором Віктором Павловичем Дущенко. Мені було доручено нести його портрет підчас похоронної процесії на Байкове кладовище. На підвищенні мені здавалося, що ця процесія сягає з півкілометра ... Прощатися з видатним вітчизняним теплофізиком прийшли науковці з дослідницьких установ, колеги з фізмату та інших факультетів університету. У всіх відчуття великої втрати. Адже В.П. Дущенко був справжнім науковцем, організація наукових досліджень була основним видом його щоденної діяльності. Він був фундатором не тільки теплофізичних досліджень в нашому університеті, але і науково-методичних пошуків з удосконалення навчально-виховного процесу.

Мабуть все почалося ще з його першого україномовного навчального посібника «Лабораторний практикум з фізики», опублікованого під його редакцією в 1965 р. Спочатку він домагався постановки усіх лабораторних робіт, описаних в цьому посібнику, потім сприяв їх постійному удосконаленню, а також постановці нових лабораторних робіт, які згодом увійшли до нового практикуму, виданого уже його учнями.

Лабораторний практикум і навчальний експеримент були предметом його щоденної уваги. Не було такого дня, щоб В.П. Дущенко не поцікавився роботою навчальних лабораторій, постановкою демонстраційного експерименту. Саме кабінет лекційного експерименту був постійним майданчиком для зйомки навчальних фільмів з фізики для всієї України.

Завдяки цьому ми завжди мали найновіші навчальні фільми у фільмотеці університету.

Професор В.П. Дущенко мав дружні стосунки з багатьма завідувачами кафедр фізики, керівниками наукових установ і не лише України. Це сприяло придбанню в них нових установок, зокрема з балансу Інституту теплофізики НАН України була передана на кафедру установка для вимірювання теплопровідності твердих матеріалів і на її основі поставлена лабораторна робота. Були придбані апарати «Сигнал – 2» для проведення автоматизованого тестування студентів.

Кожному аспіранту кафедри доручалася постановка бодай однієї нової лабораторної роботи. Кожен завідувач лабораторії мав індивідуальний план на навчальний рік за аналогією з викладацьким. Крім годин на проведення лабораторних занять, в ньому передбачалися години на модернізацію наявних і постановку нових лабораторних робіт. Всі лабораторні роботи, на думку В.П. Дущенка, мали носити науково-дослідницький характер, установки максимально мали бути автоматизованими. Для цієї мети з господарських дослідницьких тем виділялися кошти для закупівлі сучасного обладнання, зокрема контрольно-самозаписуючих приладів (КСП), калькуляторів для інженерних розрахунків тощо. Були закуплені за валюту ультратермостати, які і зараз успішно використовуються в лабораторному практикумі.

Мені в 1977/1978 н.р. випало бути завідувачем одразу трьох лабораторій: механіки, молекулярної фізики, а також електрики і магнетизму. Саме в січні 1978 р. завдяки сприянню В.П. Дущенка нами було закуплено нові електровимірювальні цифрові і стрілочні прилади з дзеркальною шкалою високого класу точності. Ці вольтметри, амперметри та інші прилади і дотепер успішно використовуються для навчання студентів. Це було нове покоління електровимірювальних приладів.

Саме професор В.П. Дущенко підтримав ініціативу відповідального за науково-методичне забезпечення лабораторії молекулярної фізики, тоді

доцента кафедри загальної фізики І.Т. Горбачука, щодо створення першої зразкової навчальної лабораторії університету. Протягом 1982 р. ціною неймовірних зусиль (працювали цілими днями і вечорами, навіть у вихідні дні) з Іваном Тихоновичем та групою ініціативних студентів вдалося створити таку лабораторію, якою ми пишаємося й досі. Було удосконалено кожен лабораторну роботу, перш за все шляхом надання їм дослідницького характеру, поставлено нові роботи, розроблено науково-методичне забезпечення практикуму, змінено естетичний вигляд лабораторії, лабораторія першою на кафедрі була оснащена комп'ютерним класом. Допомагав нам у цій справі проректор з адміністративно-господарської частини, нині перший проректор університету професор О.С. Падалка, також учень В.П. Дущенко. Цією лабораторією захоплювалися члени численних закордонних делегацій, що відвідували університет. За нашим прикладом було удосконалено увесь фізичний лабораторний практикум кафедри загальної фізики.

Зліва направо у зразковій лабораторії молекулярної фізики І.Т. Горбачук і В.П. Сергієнко (січень 1983, у день відкриття лабораторії)

В.П. Дущенко започаткував створення україномовного комплексу навчальних посібників із загальної фізики, його справу успішно продовжили учні на чолі з професором І.Т. Горбачуком. За цим комплектом із п'яти навчальних посібників навчаються студенти усіх технічних і педагогічних університетів України. Створено комп'ютеризовану фізичну міжкафедральну лабораторію. Ідеї професора В.П. Дущенко і дотепер впроваджуються у навчальний процес.

Міжкафедральна комп'ютеризована фізична лабораторія